

Netin amatöörivideoillekin 800 euron tarkastusmaksu

2.7.2009 12:31 — Timo Poropudas
timo.poropudas@sanoma.fi

Netin amatöörivideot joutuivat heinäkuun alusta valtion elokuvatarkastamon kouriin. Laki kuvaohjelmien tarkastamisesta laajentaa tarkastusmaksun koskemaan lähes kaikkia netin kautta jaeltavia elokuvatallenteita. Laki on luonteeltaan lastensuojelulaki.

Suomessa netissä tai muuten levitettävien elokuvien ja videoiden pitää olla sellaisia, että ne soveltuvat lapsille. Muussa tapauksessa levittäjän pitää varmistaa, että videoiden lataajat ovat täysi-ikäisiä.

Aineiston soveltuvuudesta päättää Valtion elokuvatarkastamo. Se linjasi pari vuotta sitten, että internetin tilausohjelmalveluissa on noudatettava kuvaohjelmalain määräyksiä.

Heinäkuun alusta voimaantullu[takimuutos](#) johtaa siihen, että valtaosa verkossa julkaistavista elokuvatallenteista tulee tarkastuttaa tai ilmoittaa elokuvatarkastamolle, mikä tarkoittaa automaattista K18-merkintää. Tarkastaminen maksaa kaksi euroa minuutilta. Pelkän ilmoituksen tekemisestä taas peritään vuosittainen 800 euron valvontamaksu.

Lähes kaikki pitää tarkastaa

Kuvaohjelmiin kuuluvat elokuvat ja muut liikkuvina kuvina katsottavaksi tarkoitetut ohjelmat, levitettiinpä niitä tallenteilla tai internetissä.

Kuvaohjelmien tarkastamista käsittelevän lain toisen luvun kolmannessa pykälässä sanotaan:

- Kuvaohjelmaa ei saa julkisesti esittää eikä levittää 18 vuotta nuoremmille ennen kuin ohjelma on tämän lain mukaisesti hyväksytty esitettäväksi ja levitettäväksi, ellei jäljempänä toisin säädetä.
- Tilausohjelmalvelun tarjoaja saa pitää 18 vuotta nuorempien saatavilla vain heille tämän lain mukaan esitettäväksi tai levitettäväksi hyväksytyjä sekä tarkastuksesta vapautettuja kuvaohjelmia ja niiden ohjelmasisältöjä.

Nämä säilyvät tarkastuksen ulkopuolella

Viime toukokuun lopulla lakiin otettu uusittu neljäs pykälä rajaa tarkastuksen ulkopuolelle kuvaohjelmat, jotka on valmistettu yksinomaan koulutusta, muuta sivistyksellistä tarkoitusta, tieteellistä tutkimusta tai harrastustoimintaa varten.

Ulkopuolelle jäävät myös sellaiset kuvaohjelmat, jotka on valmistettu yksinomaan markkinointia varten, lukuun ottamatta kuvaohjelman markkinointia alle 18-vuotiaille.

Tarkastuspakko ei myöskään koske ohjelmia, jotka sisältävät yksinomaan tai pääasiallisesti musiikkiesityksiä taikka toisinnoksia kulttuuri-, urheilu- tai liikuntatapahtumista tai hartaustilaisuuksista taikka muista vastaavista tilaisuuksista ja tapahtumista. Seulan ulkopuolelle jäävät myös teokset, jotka sisältävät yksinomaan ajankohtaista uutisaineistoa.

Myös kuvaohjelmat, jotka sisältävät kaikenikäisille lapsille sopivia animaatio-, leikki-, askartelu- tai muita vastaavia esityksiä; tai joissa käsitellään matkailua, ympäristöä tai niihin verrattavia aiheita, jäävät tarkastuspakon ulkopuolelle.

Sinänsä lakiin tehtyjä muutoksia pidetään pieninä, sillä pääasiallinen tarkoitus on keventää televisiokanavien tarkastusjärjestelmää. Televisiokanavien ennen kello 21:tä näyttämät ohjelmat eivät tarvitse uusintatarkastusta jatko- tai etukäteislevitykseen.

Vähemmän rahaa tv-yhtiöiltä; laajempi ryhmä maksamaan

Koska uudistus leikkaa Valtion elokuvatarkastamon tuloja, kaikille levittäjille määrättiin 800 euron tarkastusmaksu.

[Hallituksen esityksen](#) mukaisesti vuosittainen maksu peritään televisioyhtiöiltä ja muilta tilausohjelmalvelujen levittäjiltä, jotka asettavat ohjelmiaan tilausohjelmalveluun. Lisäksi maksu perittäisiin aikuisviihteeksi tarkoitettujen kuvaohjelmien levittäjiltä ja muiden kuvaohjelmien levittäjiltä, jotka ilmoittavat ohjelmiaan suoraan K18-kategoriaan.

Tähän asti tarkastusmaksulta on voinut välttyä lyömällä elokuvaan tai videoon suoraan K18-leiman. Tällä on myös selvästi kierretty tarkastusmaksua. Tunnetuin tapaus on televisiosarja Pieni talo preerialla.

Kuvaohjelmalevityksen valvontamaksu on sama kaikille maksun suorittamiseen velvollisille kuvaohjelmien levittäjille.

Hallituksen esityksessä arvioitiin, että ehdotettu maksu on yksittäiselle liiketoiminnan harjoittajalle melko vähäinen, eikä

aiheuta yrityksille liiketoiminnallisia muutoksia.

Esityksessä arvioitiin kuvataallenteiden levittäjiä olevan noin kaksi sataa.

Missään lakitekstissä ei kuitenkaan vedetä selvää rajaa siihen, kuka on lain tarkoittama tilausohjelmopalvelun levittäjä. Laki siis koskee myös ihmisiä, jotka laittavat videoita kotisivuilleen, sillä siellä ne ovat yleisön saatavissa.

Laaja valvonta on mahdotonta

[Kamera ja kynä -blogissa](#) asiaa käsitellään perinpohjaisesti. Blogissa Valtion elokuvatarkastamon virkamies myöntää yksityishenkilönä, ettei viranomaisella ole mitään mahdollisuuksia tarkastaa kaikkia netissä tarjolla olevia ohjelmia.

Kansalaisten sähköisiä oikeuksia puolustavan kansalaisjärjestö Effin hallituksen varapuheenjohtaja **Ville Oksanen** arveleekin, että käytännössä lakia valvotaan vain silloin kun joku tekee ilmiannon. Samoin menetellään esimerkiksi rahankeräyslain suhteen.

Oksasen mukaan lain tiukka tulkinta ja valvonta tappaa pienet suomalaiset videoiden jakelijat. Ne eivät pysty näillä rasiuksilla kilpailemaan runsaan ulkomaisen tarjonnan kanssa. Ulkomaiset levittäjät ovat lain ulkopuolella.

- Tämä osoittaa, ettei kansalliseen valvontaan perustuva malli toimi internetissä, Oksanen sanoo.

<http://www.digitoday.fi/viihde/2009/07/02/netin-amatoorivideoillekin-800-euron-tarkastusmaksu/200915364/66>